

Expert-reflectie ten behoeve van Lessons Learned COVID-19

Naam: 5.1.2e

Functie: 5.1.2e

Organisatie: NJR (Nationale Jeugdraad)

Datum (uiterlijk 4 augustus): 4 augustus 2020

Onderwerp expert-tafel: Effecten generieke lockdown op kwetsbare groepen

Wat is het perspectief van waaruit u kijkt (bijvoorbeeld, wetenschap, praktijkdeskundige, en welke achtergrond)?

Als NJR vertegenwoordigen wij de belangen van de jonge generatie doordat wij zowel een vereniging zijn waar alle grote nationale jongerenorganisaties lid van zijn, als dat wij met onze projecten dagelijks zelf bezig zijn met de ontwikkeling van jongeren. Het doel van NJR is om de deelname van jongeren op alle niveaus van de samenleving te stimuleren en ondersteunen. We spannen ons in om ervoor te zorgen dat jongeren hun krachten kennen, ontwikkelen en inzetten voor een betere toekomst. Voor zichzelf en voor anderen.

Wat zou u, met de kennis van nu, het kabinet ten aanzien van de effecten van de generieke lockdown op kwetsbare groepen adviseren om precies weer zo te doen dit najaar, om een opleving te voorkomen of, mocht hij komen, snel in te dammen? Welke elementen in de aanpak van de lockdown zijn wat u betreft waard om vast te houden, te herhalen of uit te bouwen en waarom?

Positief is dat we in Nederland niet zo danig in onze vrijheid zijn beperkt als dat dit in omliggende landen wel is gebeurd, waar ook daadwerkelijk veel politiecontrole was. Je ziet zeker dat onder kinderen en jongeren de drang naar sociale interactie heel groot is. In vergelijking met omringende landen zie je dat - ondanks de generieke lockdown - in Nederland meer ruimte was voor kinderen om toch die sociale interactie in zekere mate in stand te houden, doordat bijvoorbeeld buitenspelen in eigen buurt mogelijk was.

Het feit dat kinderen en jongeren tijdens de persconferenties ook echt betrokken werden, doordat zij zelf aangesproken werden door de minister-president en de minister van VWS, zien we als een hele positieve stap. De genomen maatregelen en de communicatie in de eerste fase van de lockdown zorgden ervoor dat kinderen en jongeren veel vrijheden op moesten geven, maar daar stond voor hen niet direct iets tegenover. Het beeld wat geschetst werd, is namelijk dat jongeren zelf geen groot risico liepen maar dat zij die vrijheden juist op moesten geven om andere groepen in de samenleving te beschermen.

Wat zou u, met de kennis van nu, adviseren om – op het gebied van de generieke lockdown - dit najaar anders, of nieuw te doen – om een opleving te voorkomen of, mocht hij komen, snel in te dammen? En waarom?

Het maakt niet uit in welke fase van je jonge leven een jongere zit (scholier, schoolverlater, student of starter) en waar zij ook staan in hun ontwikkeling, een lockdown heeft enorme effecten op (de toekomst van) scholing, werk, inkomen, persoonlijke ontwikkeling en relaties, financiële situatie en je mentale welzijn.

We zien dat de ongelijkheid tussen kinderen en jongeren, als gevolg van de lockdown, toeneemt. Die ongelijkheid wordt versterkt doordat kwetsbare groepen meer negatieve gevolgen van de coronacrisis ervaren¹ door o.a. beperktere toegang tot onderwijs (als voorbeeld minder beschikking over laptop/tablet, maar ook ruimte om fatsoenlijk te kunnen concentreren), minder hulp/ondersteuning van ouders bij thuisonderwijs, daling in (gezins-)inkomen en minder toegang tot benodigde behandelingen. Deze gevolgen zullen aannemelijk leiden tot extra leerachterstand, verminderde mentale gezondheid en bijvoorbeeld een gewichtstoename. Het is daarom dan ook belangrijk dat, bij een volgende lockdown, er voldoende aandacht is voor deze aspecten. We adviseren het dan ook om o.a. ervoor te zorgen dat:

- elk kind in Nederland adequate (technologische) materialen heeft om goed onderwijs op afstand te kunnen volgen, bijvoorbeeld via een innovatie van de Wet Gratis Schoolboeken.
- er voldoende zorgcapaciteit in de GGZ om behandelingen door te kunnen laten gaan en om ervoor te zorgen dat er capaciteit is om mensen die – mede door de maatregelen – (meer) zorg nodig hebben ook van

Daarnaast hechten we belang aan duidelijkere communicatie vanuit de overheid, gericht op jongeren. Recente besmettingscijfers laten zien dat jongeren relatief oververtegenwoordigd zijn in de besmettingsaantallen. Het is daarom ook belangrijk dat in communicatie-uitingen duidelijk wordt gemaakt dat niet alleen de omgeving van jongeren, maar ook jongeren zelf een risico lopen op besmetting en wat de gevolgen (kunnen) zijn van het besmet raken.

Op basis van interviews met jongeren adviseren onderzoekers van de universiteit van Amsterdam, in samenwerking met het RIVM², dat het goed is om te erkennen dat jongeren de coronacrisis en maatregelen als psychisch zwaar kunnen ervaren. Zij adviseren dan ook om duidelijk te benoemen dat dat een 'gezonde reactie op een onnatuurlijke situatie is' en daarnaast te benadrukken dat het erg belangrijk is dat jongeren de mentale belasting die zij ervaren te bespreken met vrienden, ouders en andere steunpersonen in hun (directe) omgeving. Daarnaast stellen zij dat de overheid jongeren en volwassenen moet stimuleren en helpen om met elkaar in gesprek te gaan over de coronamaatregelen. Dit kan namelijk een positieve invloed hebben op het naleven van de maatregelen.

Als NJR ondersteunen wij deze aanbevelingen. De sociale impact van een lockdown zijn voor jongeren veel groter dan voor andere groepen van de samenleving. Onder jongeren zien we dat sociale contacten en bezigheden heel erg belangrijk zijn voor verdere ontwikkeling. Het hele leven van jonge mensen is, nog veel meer dan bij andere categorieën, ingericht op sociale ontmoetingen en interactie.

¹https://jongerenopgezondgewicht.nl/userfiles/Communicatie/200629%20Onderzoeksrapport%20impact%20lockdown%20op%20kinderen%20en%20jongeren_definitief.pdf

²<https://www.uva.nl/shared-content/faculteiten/nl/faculteit-der-maatschappij-en-gedragwetenschappen/nieuws/2020/06/jongeren-en-corona.html?cb>